

คำแนะนำของประธานศาลปกครองสูงสุด

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองในแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ได้มีการจัดตั้งแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุดเป็นไปโดยรวดเร็ว เพื่อประโยชน์แก่คู่กรณีและการบริหารราชการแผ่นดิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อ ๖ (๕) และ (๖) ของระเบียบ ก.ศป. ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ประธานศาลปกครองสูงสุดและอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และการบริหารงานศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔ ประธานศาลปกครองสูงสุดจึงออกคำแนะนำในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองในแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในคำแนะนำนี้

“คดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น” หมายถึง คดีพิพาททางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือคดีอื่นตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดจะประกาศกำหนด

ในกรณีที่มีปัญหาว่าคดีใดเป็นคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นหรือไม่ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัย

ข้อ ๒ เมื่อประธานศาลปกครองสูงสุดได้รับคำฟ้องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลแล้ว หากเห็นว่าคดีนั้นเป็นคดีเกี่ยวกับละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น ให้ส่งจ่ายสำนวนคดีไปยังแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุดโดยเร็ว

ให้ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุดจ่ายสำนวนให้แก่องค์คณะในแผนกตามประเภทสำนวนคดี ได้แก่ สำนวนคดีทั่วไป สำนวนคดีเร่งด่วน หรือสำนวนคดีสำคัญ ซึ่งกำหนดไว้ในคำแนะนำของประธานศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยการจำแนกลักษณะสำนวนคดี

ให้ตุลาการหัวหน้าคณะแต่งตั้งตุลาการเจ้าของสำนวน โดยคำนึงถึงปริมาณคดีและความรวดเร็วในการพิจารณา

ข้อ ๓ ในขั้นตอนการตรวจคำฟ้องที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด การพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจศาล และเงื่อนไขในการฟ้องคดีปกครอง ควรพิจารณาด้วยความรวดเร็ว หากมีความจำเป็น ตุลาการเจ้าของสำนวนอาจมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงตามประเด็นที่กำหนด หรือเรียกมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ข้อ ๔ การกำหนดข้อหาของคดีหรือการกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดี ให้พิจารณาจากคำฟ้องและคำขอประกอบกัน และกำหนดข้อหาหรือกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามคำขอและวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดี เพื่อให้ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับในการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยครบถ้วน

ข้อ ๕ เมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนพึงเร่งรัดดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและกรอบเวลาที่กำหนด เพื่อให้ทันต่อการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่คู่กรณี และเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือเนื่องจากการดำเนินกิจการทางปกครองกระทบกระเทือนน้อยที่สุด

ข้อ ๖ ในการแสวงหาข้อเท็จจริง ศาลควรกำหนดประเด็นข้อพิพาทให้ชัดเจนเพื่อให้คู่กรณีชี้แจงได้ตรงประเด็น สมบูรณ์ และถูกต้องตามลักษณะของประเด็นข้อพิพาท

ข้อ ๗ การดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ให้พิจารณาและมีคำสั่งด้วยความรวดเร็ว เมื่อมีคำสั่งแล้ว ควรตรวจสอบการปฏิบัติตามคำสั่ง หากมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ศาลกำหนด ควรดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้ฝ่าฝืนทันที

ข้อ ๘ การสั่งคำขอขยายระยะเวลาของคู่กรณี ควรพิจารณาอนุญาตให้เท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดีไปในทางประวิงเวลาให้ล่าช้าหรือใช้เวลามากเกินสมควร

ข้อ ๙ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การยื่นต่อศาลแล้ว ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจพิจารณาสำนวนคดี หากเห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้แล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนพึงจัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาพิพากษาคดี โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงจนครบทุกชั้นตอนตามที่กำหนดในข้อ ๔๗ ถึงข้อ ๔๙ ของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๑๐ ในคดีที่เป็นสำนวนคดีเร่งด่วน เพื่อให้ทันต่อการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่คู่กรณีและเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินได้รับความกระทบกระเทือนน้อยที่สุด ตุลาการผู้แถลงคดีพึงเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจา

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่ง ศาลควรกำหนดคำบังคับด้วยว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่ง หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีมีข้อสังเกตในคำพิพากษาตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลพึงกำหนดแนวทางหรือวิธีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำบังคับที่กำหนดในคำพิพากษาซึ่งต้องอยู่ภายในกรอบของคำพิพากษา และพึงระมัดระวังไม่ให้เป็นการเพิ่มเติมเนื้อหาในคำบังคับที่กำหนดในคำพิพากษา

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งเกี่ยวกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวไว้ก่อนมีคำพิพากษา เมื่อทำคำพิพากษา ศาลควรกำหนดด้วยว่าจะให้คำสั่งดังกล่าวมีผลต่อไปหรือไม่ เพียงใด

ข้อ ๑๓ ในคดีอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ศาลพึงตรวจพิจารณาและมีคำสั่งให้เสร็จไปโดยรวดเร็ว

คดีอุทธรณ์คำพิพากษา ตุลาการเจ้าของสำนวนควรตรวจคำอุทธรณ์โดยพลัน ถ้าเห็นว่า คำอุทธรณ์นั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้อุทธรณ์อาจแก้ไขได้หรือผู้อุทธรณ์ชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ตุลาการเจ้าของสำนวนจะต้องมีคำสั่งให้ผู้อุทธรณ์แก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายใน ระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้าม ตามกฎหมายหรืออื่นโดยผิดระเบียบ ให้เสนอองค์คณะสั่งยกอุทธรณ์นั้น หรือในกรณีที่ตุลาการ เจ้าของสำนวนเห็นว่า อุทธรณ์นั้นมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรวินิจฉัย ให้เสนอองค์คณะสั่งไม่รับอุทธรณ์ดังกล่าวโดยเร็ว

การกำหนดข้อหาของคดีหรือการกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีหรือคู่กรณีในอุทธรณ์ ให้พิจารณาจาก คำฟ้อง คำขอ และคำอุทธรณ์ประกอบกัน และกำหนดข้อหาหรือกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีหรือคู่กรณี ในอุทธรณ์ให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามคำขอและวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีหรือผู้อุทธรณ์ เพื่อให้ศาล สามารถกำหนดค่าบังคับเพื่อเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือผู้อุทธรณ์ โดยครบถ้วน

ข้อ ๑๔ เมื่อมีการอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายชนะคดียื่นคำขอให้มีการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นโดยไม่ต้องรอจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ให้ศาลพิจารณาคำขอ และมีคำสั่งไม่รับคำขอ ยกคำขอ หรือสั่งให้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยการกำหนดคดี หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๑๕ ตุลาการหัวหน้าคณะพึงติดตามและเร่งรัดการพิจารณาคดีของตุลาการเจ้าของสำนวน ในกรณีที่มีความจำเป็น อาจให้คำแนะนำตุลาการเจ้าของสำนวนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ข้อ ๑๖ ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดชอบอื่นในศาลปกครองสูงสุดพึงติดตาม และเร่งรัดการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีขององค์คณะ โดยอาจให้คำแนะนำแก่องค์คณะเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยเร็ว เพื่อประโยชน์แก่คู่กรณี และการบริหารราชการแผ่นดิน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ปิยะ ปะตังทา

ประธานศาลปกครองสูงสุด